

Керівнику Офісу Президента України
Єрмаку Андрію Борисовичу

**Голові комітету Верховної Ради
з питань економічного розвитку**
Наталусі Дмитру Андрійовичу
ТО: natalukha@rada.gov.ua
СС: shestopalova@rada.gov.ua

**Голові комітету Верховної Ради
з питань здоров'я нації, медичної допомоги
та медичного страхування**
Радуцькому Михайлу Борисовичу
ТО: radutskyy@rada.gov.ua
СС: semerun@rada.gov.ua

**Голові комітету Верховної Ради
з питань енергетики та
житлово-комунальних послуг**
Герусу Андрію Михайловичу
ТО: gerus@rada.gov.ua
СС: Oleh.Dudkin@rada.gov.ua

**Голові комітету Верховної Ради
з питань екологічної політики та
природокористування**
Бондаренко Олегу Володимировичу
ТО: bondarenko@rada.gov.ua
СС: borisyuk@rada.gov.ua

**Голові комітету Верховної Ради
з питань інтеграції України до
Європейського Союзу**
Климпуш-Цинцадзе Іванні Орестівні
ТО: klympush.tsintsadze@rada.gov.ua
СС: buriachok@rada.gov.ua

**Голові комітету Верховної Ради
з питань антикорупційної політики**
Радіній Анастасії Олегівні
ТО: krasnosijska@rada.gov.ua
СС: crimecor@rada.gov.ua

**Голові комітету Верховної Ради
з питань зовнішньої політики та
міжпарламентського співробітництва**
Мережко Олександрю Олександровичу
ТО: merzshko@rada.gov.ua
СС: bohdanova@rada.gov.ua

Голові комітету Верховної Ради

Шановний/-на,

Андрію Борисовичу, Дмитро Андрійовичу, Михайло Борисовичу, Андрію Михайловичу, Олегу Володимировичу, Іванно Орестівна, Анастасія Олегівна, Олександрє Олександровичу, Андрію Анатолійовичу!

Коаліція ГО «Досить труїти Кривий Ріг» як одна з організацій, що захищає права громадян України - мешканців промислових регіонів на безпечне довкілля, звертається до Вас та членів Вашого комітету з вимогою відповідально та послідовно поставитися до реформи з впровадження інтегрованого дозволу, запобігання та контролю промислового забруднення відповідно до взятих Україною міжнародних зобов'язань, а також задекларованого курсу на екологізацію економіки у рамках двостороннього партнерства Україна-Німеччина, Україна-США, Україна-ЄС, заяв на світовому саміті ООН COP26 у Глазго та умов Договору про Європейське Енергетичне Співтовариство. Ми закликаємо Вас своїми активними діями, направленними на підтримку приведення національного законодавства у відповідність до європейського, забезпечити конституційні права громадян на безпечне для життя та здоров'я довкілля.

Майбутнє наших дітей сьогодні у Ваших руках, адже забезпечення безпечного навколишнього природного середовища безумовно пов'язане із здоров'ям та збереженням нації та природних ресурсів для майбутніх поколінь.

Поки тривають дискусії щодо необхідності термінової модернізації промисловості або можливості відкладати її на десятки років, в Україні вже сьогодні через забруднене повітря в окремих регіонах діти народжуються із важкими хворобами.

За даними багаторічних спостережень у Кривому Розі Центру медичної статистики обласної лікарні ім. Мечнікова, які є у розпорядженні Коаліції ГО «Досить труїти Кривий Ріг», існує кореляція між показниками захворюваності населення міста та факторами забруднення навколишнього середовища:

онкологічні захворювання та наявність свинцю	– 0,65;
зміщення реакції окислення	– 0,68,
вміст оксиду азоту	– 0,58,
вміст свинцю	– 0,66,
вміст нікелю	– 0,57.

Згідно з «Методикою розрахунку медико-екологічного коефіцієнта для встановлення витрат місцевих рад на охорону здоров'я населення міст обласного підпорядкування і сільських районів Дніпропетровської області», для Криворізького регіону вплив екологічного фактору в причинах захворюваності оцінюється в 37%.

Згідно з висновками доповіді, представленої Дитячим фондом ООН (UNICEF), здоров'ю дітей в Україні загрожує надмірне забруднення повітря. Прогнозується посилення цих загроз в умовах змін клімату. У своєму звіті UNICEF відзначає: "Основні заходи охорони довкілля, спрямовані на поліпшення здоров'я дітей, включають: забезпечення чистого повітря всередині і зовні помешкань, задовільного водопостачання, високого рівня санітарії та гігієни (в тому числі в пологових будинках), ...і створення безпечних умов життя (на рівні домогосподарств і громад). Забруднення повітря пов'язане з підвищеним ризиком дитячої смертності, передчасних пологів / перинатальних захворювань, низької маси тіла при народженні й респіраторних інфекцій у дітей".¹

Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ) відносить Україну до країн із найвищим показником смертності від забруднення повітря — 123,6 на 100 000 населення у 2016 році.

Комісія із забруднення навколишнього середовища і здоров'я «Ланцет» встановила, що забруднення навколишнього середовища також пов'язане з численними неінфекційними захворюваннями у дітей, зокрема низькою вагою при народженні, астмою, раком, порушенням

¹ <https://www.unicef.org/ukraine/documents/climate-landscape-analysis-children-clac-ukraine>

нейророзвитку, і число цих захворювань зростає."

Світовий банк дійшов висновку, що в Україні моніторинг клімату та здоров'я не здійснюється у потрібних географічних і часових рамках, що унеможливорює спостереження за тенденціями та запобігання захворюванням, які залежать від клімату. Тому вкрай важко встановити зв'язок між періодичними природними явищами та негативними наслідками для здоров'я.

Відповідно до Угоди про Асоціацію з ЄС, а також договору про Енергетичне Співтовариство, Україна взяла на себе зобов'язання скорочувати промислові викиди, підвищувати якість повітря в містах та втілювати відповідні реформи, зокрема імплементувати в національне законодавство Директиву 2010/75/ЄС про промислові викиди та впровадити галузеві висновки Найкращих доступних технологій та методів управління (НДТМ).

На вимогу Президента України Володимира Зеленського відповідне законодавство необхідно ухвалити до кінця року.²

Наразі у Верховній Раді на розгляді перебувають три законопроекти – 6004, 6004-1 та 6004-2, які направлені на забезпечення прав громадян на безпечне довкілля. Як представники регіону з найбільш несприятливим для життя та здоров'я станом довкілля, через значний промисловий вплив на нього, ми підтримуємо ініціативу впровадження інтегрованого дозволу та найкращих доступних технологій у найкоротші терміни і просимо якнайшвидше прийняти відповідні нормативні акти, які б найефективніше вирішували проблеми захисту довкілля та забезпечення екологічних прав українців.

Ми підтримуємо і просимо якомога швидше впровадити прогнозовані та єдині з ЄС правила регулювання промислового забруднення, закріплені у висновках найкращих доступних технологій і методів управління (НДТМ), відкриту процедуру отримання інтегрованого дозволу, з доступом громадськості до інформації та участі у прийнятті рішень; електронну прозору дозвільну систему, яка міститиме інформацію про дозволи всіх промислових забруднювачів. На наше переконання впровадження НДТМ безпосередньо пов'язане із забезпеченням національної безпеки України.

Ми привертаємо вашу увагу, що ухвалення висновків Найкращих доступних технологій та методів управління **не можна відкладати**. Відтермінування Україною приведення національного законодавства у відповідність до Європейського буде суперечити Угоді про Асоціацію з ЄС, що також, окрім іншого, буде негативно впливати на імідж держави. Висновки НДТМ необхідно приймати **одразу** після ухвалення рамкового Закону, бо згідно норм ЄС ще потрібно 4 роки на введення їх в дію після затвердження.

Нагадуємо, що головною цінністю України є життя та здоров'я її громадян, як це проголошено Конституцією, але, на жаль, тривалий час ці норми мають декларативний характер. Наше здоров'я та здоров'я наших дітей у промислових містах не може чекати: для когось відкладення модернізації означатиме смерть від онкологічних, бронхо-легеневих, серцево-судинних хвороб та вроджені вади дітей. **Зважаючи на можливість отримання відступу від НДТМ на термін до 7 років, підприємства матимуть 11 років для проведення екологічної модернізації, чого більш ніж достатньо згідно досвіду країн східної Європи.**

Окрім того, наголошуємо: тривалий час більшість підприємств металургійної та коксохімічної галузей практично не вкладали кошти в розвиток та модернізацію технологій, щоб зробити виробництво більш безпечним для довкілля та здоров'я людей. Зазвичай проводилась бездумна споживча політика по відношенню до довкілля, яка переслідувала лише одну мету - отримати якомога більше прибутку. З іншого боку, державою не проводилось реальних підрахунків шкоди, нанесеної довкіллю й здоров'ю українців, як і оцінок очікуваних негативних наслідків у майбутньому. З огляду на проведений нами аналіз судової практики, в країні тривалий час жодним чином не забезпечувалась реалізація права громадян на безпечне довкілля, що в свою чергу, давало можливість забруднювачам уникати відповідальності за порушення природоохоронного законодавства та безкарно забруднювати довкілля й шкодити здоров'ю громадян. Результатом такої політики держави й безвідповідального ставлення до довкілля бізнесу, низької екологічної культури населення в цілому, вже стали невідворотні негативні наслідки для здоров'я населення України, екосистем та навколишнього природного середовища. Вже сьогодні все частіше народжуються маленькі українці з тяжкими хронічними

² <https://www.president.gov.ua/news/prezident-ochikuye-sho-do-kincy-a-roku-v-ukrayini-budut-uhval-68873>

захворюваннями та онко, які безпосередньо пов'язані з небезпечним для здоров'я довкіллям. **Так, у Кривому Розі останні роки більше сотні немовлят щорічно стають на облік з онкологічними захворюваннями.**

Ми закликаємо невідкладно починати впровадження НДТМ в Україні, адже жителі Кривого Рогу та інших промислових міст не можуть чекати ще 10-20 років на впровадження безкінечних планів і програм, які зрештою не реалізуються або відтермінуються. За цей час виростають діти з хронічними хворобами, а велика кількість дітей не доживають до дорослого віку.

Відсутність належного контролю, доступу до реальної відкритої екологічної інформації та відтермінування затвердження європейських нормативів фактично узаконюють теперішній стан забруднення у промислових містах та продовжують геноцид українського народу. Ми також стурбовані тим, що порушення норм викидів системно приховується, а впровадження моніторингу на джерелах викидів та розкриття даних про дійсні їх обсяги роками блокується.

Наразі держава не встановила відповідного до діючого в ЄС ефективного регулювання промислової діяльності та практично не здатна контролювати дотримання нормативів. Відсутність поступу цих реформ загрожує як здоров'ю громад, так і стійкості економіки України, яка зрештою може остаточно втратити промисловість через критичну зношеність та застарілість виробничої бази.

Зважаючи на вищевикладене звертаємося з проханням також врахувати наступні пропозиції:

- вилучити з проекту Закону обмеження щодо набрання чинності висновків найкращих доступних технологій та методів управління “не раніше 1 січня 2024 року”. Пропонуємо встановити термін “протягом півроку з моменту набуття чинності цього Закону”;
- встановити максимальний строк відступу від дотримання умов висновків найкращих доступних технологій та методів управління в межах 5 років (враховуючи, що законопроект дає загальний термін досягнення висновків найкращих доступних технологій та методів управління 4 роки);
- якнайшвидше запровадити вимоги онлайн моніторингу викидів від основних стаціонарних джерел та забезпечити постійний доступ до результатів такого моніторингу громадськості, дозвільним органам та органам місцевого самоврядування.

Для того, щоб забезпечити інституційну спроможність та здатність держави послідовно втілювати та контролювати заходи в рамках реформи регулювання промислового забруднення та інших важливих дозвільних реформ, також закликаємо вас підтримати у другому читанні проект Закону 3091 про державний екологічний контроль, який був ухвалений в першому читанні в липні цього року. Він покликаний сприяти просуванню європейського принципу інтегрованого підходу до управління довкіллям, а також запровадити ефективну та захищену від корупційних ризиків систему контролю.

Нагадаємо, що на форумі “Ukraine 30. Екологія” у червні Президент Володимир Зеленський зазначив, що ключові екологічні реформи, включно з рамковими законами щодо регулювання промислового забруднення, а також щодо нової системи державного екологічного контролю, мають бути ухвалені до кінця поточного року.

З повагою,
координатора Коаліції ГО
«Досить труїти Кривий Ріг!»

О.В. Шафранова